

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 .
pe 1/4 an 5 .
pe 1 lună 2 .
N-ril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir zarmond; prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b;
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Sortorii nefrancați nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Apponyi la Vêrșet.

Contele Apponyi, care printre Șvabii din Banat a câștigat simpatie de pe vremea când conducea încă opoziția moderată, unde se alăturaseră și Șvabii, a fost Duminecă în Vêrșet, să vadă expoziția economică și pe numărul sîi amicilor de p'acoi.

De sine se înțelege, că dacă Șvabii bănățeni au stat ani de zile pe lângă opozantul conte, cu atât mai mare însuflețire i-au manifestat primindu-l în calitate de president al Dietei.

Dar, în cele din urmă, nu despre efectul ce a făcut Apponyi asupra Șvabilor, nici despre alipirea acestora vrem să vorbim. Ca orator, Apponyi e nelitrat. El este ușor să aprindă deci pe cel-cel ascultă. Pe Șvabi i-a cucerit apoi cu atât mai mult, cu cât li-a vorbit nemțește, limba pe care contele o vorbește perfect.

El chestia însă, că în presa maghiară s'au făcut ciudate comentarii asupra cuvintelor schimbate între contele Apponyi și între Șvabii din Vêrșet.

„Független Magyarorszag“ (dela 9 Sept.) scrie anume:

„La intrarea principală, în numele comitetului expoziției, directorul Marsari a întâmpinat cu o vorbire nemțească pe presidentul Dietei maghiare. Apponyi, din curtușie, a ascultat până în capăt discursul, dar nici habar n'avea de ce-i spune, ci după ce oratorul și-a terminat ce avea de zis, s'a întors către cei din jurul său și numai atîta a pronunțat:

— „Haidem...“

„A fost o scenă penibilă asta. Așa zicînd, pe toți i-a scandalizat purtarea directorului expoziției. Publicul a osîndit foarte purtarea fără tact a directorului.

Citind șirele de mai sus, ne-am îndoit că s'a putut petrece „scena penibilă“. Un conte bine crescut cum e Apponyi, nu poate să provoace asemenea scenă.

Tot așa: e greu de închipuit ca publicul dela expoziție, german în majoritate covârșitoare, să se fi indignat pentru-că directorul expoziției a salutat nemțește pe Apponyi.

Am căutat deci să vedem ce se scrie în alte ziare. Și ce am aflat, de pildă în „Budapesti Hirlap“, ceva mai cu autoritate decît organul kossuthist?

Eată ce:

„Ear Rotler a salutat nemțește pe contele Apponyi.

„Contele Apponyi Albert a răspuns atunci printr-o vorbire mare, pe care a început-o și terminat-o ungurește, la mijloc a vorbit însă și nemțește, făcînd declarații importante. A spus locuitorilor germani și nu asculte de agitatari ei să ia lupta până la cușite.

Ei, cum pu'e Apponyi să se îndigneze că i-s'a vorbit nemțește cînd imediat a răspuns și el nemțește?!...

Ori a vorbit numai pentru-ca să fie înțeles de cei cărora avé interes a le spune să nu asculte de agitatari?

Ori-și-cum ar fi, rămîne fapt, că presidentul Dietei ungare a fost salutat și a răspuns nemțește, ceea ce nu poate fi rușine pentru nimeni și pentru nimic, deoarece ce statul ungar e locuit de diferite naționalități, pe cari dacă vor să le câștige bărbații de stat maghiari, trebuie să le vorbească așa, ca să fie înțeleși; cu tălmăcirea merge greu.

El un șovinism fără rațiune a pretinde ca dintre naționalități până și poporul dela sate să știe atât de bine ungurește, încît să-l înțeleagă pe Apponyi ori pe alt orator maghiar care-i ține vorbire politică. Din contră: a fost lucru cuminț, cînd Apponyi le-a vorbit în limba lor Șva-

bilor și de sigur că dacă n'ar fi făcut așa în trecut, ca șef al opoziției moderate, Șvabii din Banat nu s'ar fi alăturat cu atîta credință partidului apopyist.

Disprețul ce arată deci kossuthiști pentru naționalități și limba lor, nu are nici un rost. Ba ar fi de dorit să facă toți, cum a făcut Apponyi la Vêrșet: să caute a se înțelege cu naționalitățile în limba acestora. Ce adică: e mai puțin patriot contele Apponyi după-ce a vorbit nemțește, ori ar fi mai puțin maghiar Kossuth Ferencz dacă ar ști slovăcește?

Cunoașterea și vorbirea unei limbi nemaghiare să descalifice pe bărbații politici maghiari?

Körber la Regele. Se depeșează din Viena: Körber, prim ministrul austriac, ieri a referat pe larg Regelui despre rezultatul pertractărilor din Budapesta în afacerile transacțiunei. Politiciani bine informați iau la sigur, că în timpul cel mai scurt se va afla și soluțiunea în controversese ce mai există încă.

Semne de vieață.

Cînd se năpustiseră sufletele înrîntățite de hula și vicleșug, împotriva Mirelui iubit al sfintei Maicei noastre biserice, îndurerat și cu uimire de-atîta indiferență, manifestată față de lupta detestabilă a francmasonilor, ridicat-am glas de durere către preoții și învățătorii noștri, ca într'un gând și într'o simțire, să protesteze contra usurpărilor biserice, dîndu-le o învățătură și o pildă puternică, de-a nu se mai atinge de ce avem mai scump pe lume, Biserica națională!

Știam, că românul din firea lui, e greoiu la fapte; dar știeam și aceea, că în răbdarea lui ține minte și binele și răul, și că fără încetare în-samnă pe răboj totul, ce se petrece în jurul lui.

Mai știam, că în ceasul cînd i se

va umple răbojul, va cumpăni faptele și va sparge reduta celor răi și străini de Biserica lui.

Am așteptat cu resemnare creștinească, cu încredere și iubire răspunsul meu de alarm.

Cetitorii, cari au înțeles cele ce scrisesem în chestia asta, își vor aduce aminte, că ceream dela preoții și învățătorii noștri o luptă deschisă, largă, demnă, cam în felul luptei purtate cu focul entuziasmului tinerimei universitare din Țară, care așezase la locul cuvenit pe vestitul calomniator al Românilor, evreul Bernard Lazare.

Intr'adever! cine ar fi putut arăta lumii mai temeinic și mai real obrăznicia și perversitatea lui Bernard Lazare, decît chiar fișii poporului român, crema inteligenței de mîne, a poporului românesc?!

Și cine-a scos în relief, cu prilejul acesta, vitalitatea, energia și superioritatea intelectuală a nației române, decît această superbă și bravă tinerime?!

Eată motivul psihologic, care mi-a dat îndemnul să fac asemănarea între lupta tinerimei române față de ignobilul Lazare și aderenții săi, cu lupta preoțimii și învățătorimii alături de poporul nostru drept-credincios, pentru apărarea demnității și caracterului nepătat al Mirelui Bisericii, a Bisericii însăși în contra consortiului de interese și-a francmasonilor fără Dumnezeu!

Și giasul n'a răsdat în pusui: Se vede, că s'a umplut răbojul și răbdarea nu ne mai poate reține dela cea mai înaltă datorie: apărarea scumpel noastre biserice și-a onoarei Mirelui ei, aprobat de Biserica, până la cel mai înalt for: Sinodul Episcopos!

Bihorul, a dat și el semne de vieață, reculegere, de înțărare și îndreptare spre bine și adevăr!

Cîtă bucurie am simțit în suflet, că reacția cinstită și deamănă s'a deschis și în Bihor!

Arta și adevărul.

Discursul președ. Iosif Vulcan

la deschiderea adunării generale din Bistrița a Societății pentru crearea unui fond de teatru român, în 7 Septembrie 1902.

Domnilor și doamnelor!

Dacă studiem artel, vedem că ele toate au același scop, d'a reproduce viața. Reproducerea reușește cu atît mai perfect, cu cît ea ne prezintă mai fidel aparința realității. Stăruința principală a artelor trebuie să fie dar observarea și copierea cât mai adevărată a evoluțiilor vieții; prin urmare sufletul conducător al tuturor artelor este adevărul.

Constatînd acestea, din capul locului putem să enunțăm concluziunea, că numai acel product al minții omenești este o operă de artă, capabilă a impresiona generațiunea actuală și a susținea critica posterității, care reprezintă adevărul.

Minciuna, pe ori ce teren, trăește și se resfată o zi două, apoi, dată de gol, se risipește și dispăre în mijlocul hohotelor; astfel și obiectele de artă înșotonate și sulemenite atrag cîtva timp atențiunea lumii curioase, apoi studiate mai înadins, lipsa de fond real ese la iveală și admirația trece în dispreț.

Întocmai cum toate instituțiunile mari omenești au legile lor fundamentale și organice, pe cari toți oamenii trebuie să le păzească, — astfel și artel, expresiunea

cea mai sublimă a geniului omeneș, se întemeiază pe anumite legi, dela cari artistul nu se poate abate nici odată, la cari trebuie să țină neclintit. Aceste legi au drept temelie a lor adevărul.

Adevărul! Eată condensat într'un cuvînt întregul codice al legilor artel.

Acest singur cuvînt ajunge, pentru ca artistul să știe care e datoria sa, în ce direcțiune are să plece și cum trebuie să muncească.

Cuvîntul acesta cuprinde o indicațiune lămurită, un program bine stabilit, un plan de muncă precis codificat.

Cuvîntul acesta e soarele care îl luminează calea, pămîntul care îl hrănește și aerul care îl impresoară în dumnezeieștile momente de inspirațiune.

Arta este o schinteie a divinității vecinic adevărate. Ea are menirea d'a aprinde aici pe pămînt focul sacru al sentimentului divin care înalță pe om și-l deschide orienturii mai largi, unde, lipsit de micile greji, uită par-că ce este, se desfătează în univers, admiră frumusețile naturii și creațiunile minții omenești, se bucură de atîtea minuni necunoscute și se simte fericit că trăește.

Menirea artei e minunată. Ea are darul d'a vîrși lumină, d'a răspîndi cultură, d'a oferi plăceri intelectuale; d'a ne face să cunoaștem mai bine frumosul. Să desprețuim artul; să admirăm ce-l bun și să ne ferim de ce-l rău, să ne închinăm moralei și să ne îngrozim de păcat.

De aceea își îndeplinește misiunea prin

diverse forme. Ea instruează și desvîrșă, clădește și distruge, laudă și dojenește, recompensează și pedepsește, învie și omoară, totdeauna servind același scop moral, totdeauna susținînd adevărul.

Artistul, reprezentantul artei, este apoi totul propagator al adevărului. Gura, lira, penelul, dalta, mintea și inima, creurul care plămădește și mâna care îndeplinește, au să stea vecinic în serviciul adevărului. El nu poate să mintă nici odată, presintînd drept adevăruri niște născociri deșchiate, căci în momentul în care publicul le-ar recunoaște, ar ride de el și l-ar doborî de pe pedestalul de artist.

Poetul, care vrea să fie bardul națiunii sale, nu poate să cînte decît ceea ce frămîntă cugetarea poporului său, căci dacă lira lui n'ar întorzi niște sentimente străine sîngelui din care se trage, n'ar mai reprezenta sufletul aceluia și neamul seu l-ar huida ca pe un simbrăș plătît.

Autorul dramatic, care și ar permite a călca în picioare psihologia și ne ar aduce pe scenă caractere nenaturale și ciocniri dramatice imposibile, — ar produce o lucrare fără valoare.

Romancierul care ne ar înghieba un subiect în lipsa de cunoștință a istoriei sau a vieții sociale moderne, care ne ar înfîra în saloane conversație obișnuită, în popor: n'ar stîrni decît risul nostru.

Pictorul care ne ar pofti să-i admirăm tabloul a cărui concepțiune e forțată, la care a abuzat de colorii sau care n'are aer: de sigur și-ar atrage condamnarea tuturor.

Sculptorul care din blocul de piatră ne ar ciopli niște figure și grupe cotate cu anatomia, n'ar fi decît un cărpaci.

Oratorul, care la tribună, pe catedră și în amvon, vestind evanghelia dreptății și a luminii, ar vrea să îmbete ascultătorii numai cu niște frase sforșitoare și fără miez n'ar avea decît niște succese vremelnice, după cari lumea desmeticită l'ar desprețui.

Artistul dramatic, care ar îngăna cuvintele în loc să vorbească și el ca lumea, care ar declamă unde nu are decît să converseze, care ar bălba ca papagalul unde ar trebui să fie plin de simțire, care ar striga necontentit: ar provoca flierături.

Adevărul e sufletul artistului. Fără acesta el nu poate să trăiască. Fără acesta el nu mai este artist.

Nu mai acela se poate numi artist, care e capabil a ne face impresiunea să-l credem. Și nu credem decît pe acela care ne convinge că prezintă adevărul.

Nu mai acela ne cuprinde inima și mintea; nu mai acela ne împriinde felul seu de cugetare; nu mai lui ne închinăm cu devoțiune; nu mai el poate să ne domnească sufletul; nu mai el este artistul nostru.

Căci el tîlcuește ceea ce și noi simțim, plînge ceea ce ne doare și cîntă ceea ce ne înveselește, — cugetarea, inima, lumea lui — este și a noastră.

Nu mai ce-l al nostru ne interesează numai bucuriile și durerile noastre le simțim, numai acela sunt artiștii noștri cari au

Prea Cuvioșia Sa Părintele Vasilie Mangra, mirele scump și iubit al obștei bisericii noastre acolo și-a arătat, mai ales, puterea de-a lucra, voința de-a face și-a înalța poporul nostru la lumina binefăcătoare a culturii morale și intelectuale.

Dacă faptele sunt vehiculul, după care se cunoaște vrednicia, sau nevrednicia unui bărbat cărmuitor, atunci să întrebăm pe preoții și învățătorii Bihorului, cine este Vasilie Mangra?

Dar și fără a-l întreba, fie care cu rebojul faptelor în mână, adunatu-s'au la Tinca și în Oradea-Mare, să spună lumii întregi, prietenilor ca și dușmanilor, cum îl cunosc, în ce chip îl stimează, și ce păreri au despre calomniatorii săi.

Tinca, Oradea Mare și Beiușul, prin reprezentanții preoții ai poporului, trăiți în mijlocită apropiere și sub cărmuirea bisericească și școlară a părintelui vicar Vasilie Mangra, este cel mai autorizat izvor al adevărului asupra șefului lor.

In mod spontan, din convingere și suflet curat preoții la Tinca, — preoții și învățătorii în conferința mixtă din Oradea-Mare,) își exprimă sentimentele de grațitudine și aderență față de mirele bisericii, Vasilie Mangra.*

Tot atunci, cuprinși de-o supremă indignare și revoltă, contra atacurilor maloneste, îndreptate contra Prea C. Sale, inferează cu pecetea infamiei pe calomniatorii ordinari și perverși.

Isvorul din care țintește acest adevăr, este curat ca aurul, pentru-că locul unde se află e Bihorul; locul unde se află e terenul de acțiune al Prea Cuvioșului Vasilie Mangra!

Ear pe om, îl judeci după faptele Sale, nu după plâsmuirile dușmanilor săi, adesea întunecați la suflet și străini de cuvintele evangheliei!

Toate acestea se fac și trebuie să se facă din convingere, și har Domnului, că pe oamenii culți și pe un popor iubitor de biserică sa, n'al să-l siluești la acte, când înaintea tuturor celor buni alesul mire al bisericei este cu sete și dor așteptat în scaunul episcopesc.

Rămâne deci, ca pilda sincerilor Oradani și Beiușeni s'o urmăm pe o scară întinsă, în tot cuprinsul Diecesei, ca munca sobolică și desastroasă a epigonilor nostri bisericești să nu

*) Învățătorii Inspectoratului Beiuș în conferința lor.

infecteze sufletele slabe de ânger, dar cinstite ale poporului nostru.

Încât pentru întărire: Dumnezeuul dreptății să lumineze pe cei chemați! Un preot tiner.

Adunarea generală dela Bistrița a societății pentru crearea unui fond de teatru român.

— Raport special. —

Anul acesta Societatea pentru crearea unui fond de teatru român își ține adunarea sa generală la Bistrița în zilele de 7 și 8 Sept. n.

Adunarea aceasta este de importanță deosebită pentru viața acestei societăți, căci în această adunare se vor lua hotărârile de lipsă pentru începerea acelor lucrări, cari sunt de lipsă pentru înflorirea teatrului român.

Astfel fiind, în cercuri largi adunarea de acum a societății teatrale a stărnit interes și lumina așteaptă cu nerăbdare rezultatele ei. Ce e drept, timpul adunării nu a fost tocmai cu noroc ales, căci pe deoparte acum este începerea anului școlar și mulți dintre noi sunt reținuți din pricina aceasta, ear' de altă parte numai o săptămână ne desparte dela adunarea generală a Asociațiunii și astfel cei ce vor să asiste la cea din urmă, nu au putut veni și la Bistrița.

Cu toate acestea se pare, că adunarea generală dela Bistrița a Societății pentru crearea unui fond de teatru român va avea un splendid succes.

Aveam simțul acesta încă de Vineri seara, când am plecat din Arad în tovărășia amicului Emanuil Ungurianu, acest Român unic în felul său, care de nicăiri nu lipsește, unde se adună oamenii de bine să chibzuiește asupra mijloacelor dezvoltării culturale a poporului nostru. Il întâlnisem acum câte-va luni în Sibiu, unde se adunaseră secțiunile literare-științifice ale Asociațiunii. Acum de câte-va zile mă bombardase cu corespondențe despre mersul lucrurilor la Bistrița. Pe cale 18 ceasuri n'a durmit nimic și nu cunoaște oboseală. Sosit la Cluj, mă ia cu puterea în oraș, să vadă bisericile românești. Mergem la cea unită și fața lui Ungurianu se întunecă: biserică o aflăm în stare deplorabilă. Ungurianu face numai observarea, că banii banchetului, prin care amicii au preamărit pe noul protopop Dăianu erau mai bine folosiți, dacă prin ei se făceau reparațiunile de lipsă la biserică unită din Cluj. Am mers apoi să vedem biserică răsăriteană. Stăm, ne uităm, Ungurianu face din cap,

și fără nici un cuvânt se întoarce. Era biata biserică în aceeași stare, ca cea unită.

Și totuși ziua aceasta petrecută în Cluj rămâne în veșnicitate pentru scriitorul acestor rânduri. Căci rentorși din oraș, aflaiu deja la gară pe venerabilul president al societății teatrale, pe dl Iosif Vulcan. În societatea lui era un domn frumuseț, subtil, cu o privire de copil. Când ajungem la masă, dl Vulcan se scoală și zice: „Vă recomand pe ilustrul nostru poet, dl George Coșbuc". Un dor vechiu mi-s'a împlinit. Să-l ved odată pe George Coșbuc. L'am văzut, și de atunci parcă mi-e drag Clujul, căci acolo am văzut pentru întâia dată pe Coșbuc. Dar puțin am stat împreună, căci postul a plecat spre Brașov, noi spre Deș.

La gara din Cluj venise spre întâmpinarea președintelui nostru mai mulți fruntași, între ei noul protopop unit al Clujului, Dr. Dăianu, Vasilie Podobă, tinerul Dr. Ioan Vaida și alții. Din Brașov veniseră membrii comitetului, Nicolae Petrescu, cassarul și Dr. Iosif Blaga, secretarul. În societatea lor era corespondentul dela „Gazeta Transilvaniei", dl Ioan Paul. Tot la gara Clujului întâlniram pe doamna și domnul Dr. Parasca din Hațeg. Pe la orele 7^{1/2} plecarăm apoi cu toții spre Bistrița. Calea e lungă, plictisitoare, timpul era cald, afară din cale. La orele 12^{1/2} sosiram la Bistrița, unde ne aștepta un public numeros, în frunte cu vrednicul protopop unit al Bistriței, iubitul nostru amic Gerasim Domide. Prin cuvinte calde și sincere salută Domide pe comitetul societății teatrale în Bistrița, ear după răspunsul dlui Vulcan un cortegiu frumos și lung însoțește pe membrii comitetului în oraș.

Bistrițenii rămân de aici încolo nedespărțiți de membrii comitetului, cari sunt încușurați în hotelul la „regele Ungariei". Aici se ia o masă comună, ear după puțină odihnă președintele și secretarul societății, dl Iosif Vulcan și Dr. Iosif Blaga, fac vizitele obligate pe la căpeteniile oficiilor aflătoare în acest oraș. La orele 6 d. a. comitetul societății teatrale a ținut o ședință, în care s'au precizat în definitiv propunerile, ce comitetul va face adunării generale.

Seara la orele 8 curtea-restaurant dela hotelul „Regele Ungariei" era plină de public românesc, care se adunase acolo, să se cunoască la seara de cunoștință. O mulțime de frumoase doamne și domnișoare împodobiau mesele albe, ear arcușul meșterului Christof începuse a încălzi sufletele. Seara de cunoștință a fost o seară veselă și fericită, pentru Bistrițeni și pentru oaspeți. Era deja zori de zi, când s'au depărtat cei din urmă dela hotel.

Duminecă dimineața bubulul treascurlor vestește în depărtare, că Bistrița azi are sărbătoare mare, căci aici s'a ridicat azi steagul culturii omâne. Mic și mare, tiner și bătrân, toți îmbrăcați sărbătorește grăbiau la Biserica unită, unde s'a ținut slujba divină, cu care își începe Românul orice lucrare a sa. Biserica era împodobită cu crengi verzi, ear' la altar pontifica Rev. domn Ciril Deac, vicarul Năsăudului înconjurat de protopopul Gerasim Domide, preoții Ioan Dologea, Ioan Baciu și diaconii Ciril Negruțiu și Mihail Baciu. Răspunsurile le făcea corul condus de învățătorul Iuliu Chita. La sfârșitul serviciului divin protopopul Gerasim Domide a ținut poporului adunat în biserică o vorbire frumoasă, prin care a arătat însemnătatea zilei de azi pentru Bistrițeni și a făcut pe scurt istoricul celor două societăți culturale românești: Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român și Societatea pentru crearea unui fond de teatru român. Vorbirea aceasta, cu tonul ei cald, simpatic, fără afectarea de care cei mai mulți oratori ai nostri nu pot să scape, a făcut o adâncă impresiune asupra ascultătorilor.

Sub impresiunea vorbirii părintelui protopop Gerasim Domide publicul se adună apoi în sala cea mare a comitatului, care a fost pusă la dispoziția societății pentru aceasta ocaziune. O frumoasă cunună de dame ocupă aici locurile de frunte, ear' în giurul lor preoții și învățătorii, toată floarea inteligenței din țeara Bistriței, cu deosebire mulți înși dela Năsăud, mai ales profesorii.

În mijlocul unei încordate atențiuni să ridică la orele 11 președintele societății dl Iosif Vulcan și își ține cuvântul de deschidere, care de astădată și-a luat de obiect însemnătatea și chemarea artelor. Discursul acesta vi-l alătur aci și vă rog să-l publicați fără amânare în ziarul D-voastră.

Discursului de deschidere i-a răspuns din partea Bistrițenilor avocatul Dr. Alexandru Ciuta, care în chip adevărat măiestru arată însemnătatea cea mare a societății teatrale românești și salută pe președintele și comitetul societății; dl avocat Dr. Tripouca delegat al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român comunică salutul acestui societății, ear' dl învățător Ignatiu Seni salută adunarea generală în numele reuniunii învățătorilor gr. catolici din vicariatul Rodneș. Tuturor acestor întâmpinări le răspunde dl Iosif Vulcan în cuvinte potrivite.

După acestea salutări obicinuite să aleg de notari și adunării Vasilie Goldiș (Arad) și Dr. Iosif Blaga (Brasov). Acest

darul și curagiul a le interpreta, căci numai ei spun adevărul.

În toate timpurile, cultul căruia s'au închinat fruntașii artei, a fost adevărul, căci eu știut că acesta este o putere dumnezească, singura care poate să le imprime vecinicia.

Au urmat veacuri după veacuri și s'au produs nenumărate opere de artă, dar din toate nu s'au co-srvat posterității decât acele cari au fost inspirate de adevăr, căci numai ele au vieță vecinică.

Iată pentru- ce trag-diile elene și după mit de ani mai stau încă și astăzi în picioare; pentru- ce creațiunile marelui Shakespeare au să trăiască pentru tot-deauna.

Adevărul însă n'a fost același în toate timpurile și la toate popoarele. A trecut și el prin mari schimbări. Ceea ce odată s'a considerat drept dogmă vecinică, mai târziu s'a detronat și în locu-i s'a înălțat alt principiu, alt adevăr, care la rândul său iarăși a fost distrus, spre a face loc noului curent, noului adevăr.

Ast-fel s'au perëndat diferitele școli artistice, cari au produs o mulțime de opere de artă, geniale și subrede, admirabile și ridicole, grandioase și schilode, însă toate menite a dăra nimbul celor de mai înainte și d'a stabili nouă regule de arte, d'a introduce nouă principii de adevăr.

Classicismul începu a strînge puterea de creare a artistului. Geniul încetușat reclamă libertate mai mare fantasiei sale, să-și poată dezvoltă mai deplin talentul,

ca să poată exprima mai perfect ceea-ce simte, ca să poată reprezenta mai fidel adevărul.

S'a zis că restricțiunea clasică, punând stavila talentului, e păgubitoare pentru progresul artistic, deci trebuie înlăturată.

Și s'a format o direcțiune nouă, care și a dat numele de Renaissance, inspirându-se de natură și deschizând poarta limbilor moderne.

Trei secole a domnit școala nouă, sfîrmându-se încet-încet în pictură și în poezie. Apoi s'a ivit părerea că nici vederile ei nu îndeplinesc misiunea artei, că nici principii ei nu reprezintă destul de fidel adevărul.

Și s'au așșat alte vorbe conducătoare. S'a zis că menirea adevărată a artei este d'a prezenta viața într'un colorit idealist. Și s'a arborat steagul romantismului.

Acesta și a adunat mulți aderenți căci eleganța, finețea, tonul ales, manierile distinse au fermecat lumea. A și domnit multe veacuri în toate artele. Dar în serviciul idealismului, el se depărță din ce în ce mai mult de realitate și prin esagerările sale desigură adevărul. Aceasta a produs o reacțiune, care trezită din beția romantismului energizat strigă să se deschidă ușa salonului parfumat, să intre aer curat să vadă oamenii veritabili nu păpușe, viață reală — nu închisută, să peară minciuna și să se restabilească adevărul.

Și numai decât s'a proclamat naturalismul, care vestia triumfător pretutindeni că viața trebuie reproducă întocmai cum

este, căci ori-ce omisiune ar fi o falsificare a adevărului.

Stăruința d'a executa acest principiu, a avut însă drept urmare o estravanță, care numai ținea cont de bunul gust, de cuvînt, de morală, de marginile până unde poate să străbată arta. Dorind să fie cât mai real și original, adepții acestei școle căntau în adins să prezinte partea cea mai urtă a vieții și se intraceau într'a seceste la lumină numai murdăriile ei. Acest exces a compromis școala. Banul simț al publicului s'a dizgustat. Astăzi ne aflăm în ajunul d'a ne întoarce la vechiul adevăr, care se ferește de ori-ce exagerare și care suține că menirea artei este d'a răspândi gustul adevăratului frumos.

Noi Românii, cari nu ne am putut da partea de conlucrare la aceste evoluțiuni ale culturii omenești, n'avem nici să îndurăm pierderi, nici să notăm câștiguri. Ne aflăm însă în favorabila situație, că din pășaniile altora putem să ne scoatem concluziunile. Aceste ne învață de ce să ne ferim și ce să urmăm; aces-nu arată cum să tragem prima brazdă în egorul întelenit al artelor, ca munca să ne fie rodnică și ca roadele muncii să rămână trainice.

Lumina minții e adevărul, zice vorba veche. Adevărul are să ne fie facta conducătoare în întinericul ce voim să străbatem. Lumina lui ne va deslăși calea cea bună, calea valorii reale.

Adevărul e izvorul puterii de viață, focul care ne aprinde curagiul, scutul care

ne spără lucrarea, farmecul care atrage a-prețierea obștei și cuvântul care ne deșteaptă conștiința mândriei.

Priviți cât de senin se prezintă în lume omul inspirat de adevăr! Fața lui e radi-oasă, ținuta-i demnă. El nu șovăie, căci are fixată credința sa; nu se încurcă, căci nu se teme de nimeni. Cu fruntea ridicată, el stă neclintit; atacuri nu l doboară, ură nu-l striveste, invidie nu-l nimiceste. El privește toate nepăsător, sigur de învingere.

Cât de fericit este un astfel de om! Viețu lui nu se strecoară în liniște, gânduri posomorite nu i încetește fruntea, griji supărătoare nu-i tulbură seninul cugetării, mulțumirea siguranței îl face vesel. Sărac, el se simte bogat; mic, li pare că este mare; slab se crede puternic.

Starea aceasta sufletească se oglindează prin entuziasmele versuri ale profundului nostru Eminescu:

Sunt numai mândru, mândru că pot fi. Așa cum alții nu s. Ei slabi, eu tare: Ei mint — eu adevărul spun, Căci nu mă tem de ale lui urmări, E mândru postul și se crede mai tare decât așii, căci aceia n'au curagiul a spune adevărul și mint, dar el îi poate mărturisii, căci nu se teme de urmări.

A spune adevărul, este dar o virtute, o tărie, un titlu de mândrie, — căci numai acela cutesc să-l profeseze, care are un caracter nepesat, care nu se teme de nimic.

Cel ce nu spune adevărul este un om slab, lipsit de propria voință, de compătimit.

din urmă ca secretar al societății, citește apoi *raportul general* al comitetului despre activitatea sa de la ultima adunare generală încoaci. Pentru cenzurarea acestui raport și pentru prezentarea propunerilor de lipsă în interesul dezvoltării mai departe a societății să alege în comisiune domnii: Dr. George Linul, Dr. Dimitrie Ciuta, Chiril Deac, Grigorie Pietos și Eliseu Dan.

După acestea dl. *Nicolae Petra-Petrescu*, directorul filialei „Albina” din Brașov și cassarul societății teatrale citește *raportul despre starea cassei și peste tot despre averea societății*. Pentru cenzurarea acestui raport să alege în comisiune d-nii Mihail Mihailaș, Dr. Nicolae Hanganuș, Ioan Dologa și George Curteanu.

Pentru ca să câștige membri fondatori, ordinar și ajutători pentru societate se alege în comisiune d-nii: Procopiu Cătean, Ciril Negruț, Dr. Victor Onișor, Ioan Moldovan, Teodor A. Bogdan.

Cel mai mare interes a deșteptat *raportul și propunerile comitetului în chestia modificării statutelor societății și a măsurilor de luat în vederea înființării teatrului român*. Am auzit raportul acesta, care se abate de la hotărârea de a schimba statutele, ci constată faptul, că și în cadrul statutelor de acum societatea poate pune în lucrare acelea mijloace cari să pregătescă înființarea teatrului nostru. Măne se va discuta raportul acesta și atunci vă vom scrie mai pe larg despre această chestiune. Pentru cenzurarea acestui raport se alege în comisiune d-nii: Dr. Victor Onișor, Dr. Gavril Tripoa, G. Domid, Dr. Dionisie Longin și Simeon Monda.

Cu această parte oficială a adunării în această zi s'a terminat și începe *predarea disertațiilor insinuate*. Președintele dă cuvântul tinerului profesor de la Năsăud, dl. *Ioan Păcurariu*, care tocmai în aceste săptămâni a fost ales director al gimnaziului de la Năsăud. Chiar și împrejurarea aceasta din urmă ne-a făcut pe toți să așteptăm cu mare interes disertația anunțată. Figură simpatică, drăgălașă, tinerul director gimnazial de la Năsăud ne-a surprins înainte de toate prin aceea, că nu și-a cerut disertația, dar' nici nu avea înaintea sa nici o hârtie scrisă, ci a cutedat să vorbească liber, să țină un adevărat *discurs despre operele de artă*. Cu temeinice cunoștințe din domeniul esteticii simpaticul disertant arată originea artelor, esența lor și efectul, la care ajung. Discută cu deosebire asupra adevărului că arta numai atunci e adevărată, dacă nu produce imoralitate și că astfel în chip indirect arta trebuie să fie moralizatoare; că nu au așa dară

dreptate aceia dintre esteticienii moderni, cari zic că arta întru nimic nu are de a face cu moralitatea. Sigurul defect al acestui frumos discurs a fost, după părerea mea, lungimea lui. Publicul cam obosit începuse în urmă a-și părăsi atențiunea încordată și astfel concluziunile tinerului savant n'au mai aflat strat roditor în sufletele obosite ale ascultătorilor.

După terminarea disertațiunii dlui Ioan Păcurariu, președintele ridică ședința primă a adunării generale și publicul grăbește la *banchet*.

Măne voui continua. V. G.

† PAUL PAP.

Despre trecerea la cele eterne a bunului nostru amic Paul Pap, familia întristată, cărei îi trimitem expresiunea profundei noastre dureri, a trimis următorul anunț funebru:

Subscriși, zdrobiți de durere, în numele lor și a tuturor consăngenilor anunță moartea neîntatului soț, tată, respective frate și cuznat

PAUL PAP de Belkenpojana

advocat, profese comitatens on., asesor consistorial, deputat sinodal și congresual, membru fondator al Asociațiunii pentru litera rom. și cultura poporului român etc. etc.

Intemplată repentin în 7 Septembrie n. 1902 la orele 11 din noapte în vârstă de 51 ani respectiva în anul al 26-lea al fericitei sale căsătorii.

Astrucarea așămintelor scumpului mort se va face în 9 Septembrie n. 1902 la 5 ore p. m. după ritual bisericii rom. ortodoxe în cimitirul rom. ort. din loc.

Beiuș. la 8 Septembrie n. 1902. *Să-i fie somnul lin și memoria binecuvântată!*

Ved. Paul Pap născ. Gizela Erdélyi ca soție. Dr. Ioan Pap, Gizela Pap, Amalia Pap și Nina Pap ca fiu și fiice. Maria Pap măr. Novac ca soră. Ștefan Novac, Ioan Erdélyi nun., Vasiliu Erdélyi și Etelca Erdélyi ca cununați respective cumnată și familiile lor.

NOUTĂȚI.

ARAD, 10 Septembrie n. 1902.

Dela comitat. — Oficiul pretorial al *Siriei* de câte-va zile este condus de dl. *George Popa*, inteligentul și harnicul pretor al Aradului, care a fost în-

numai acesta are dreptul să-și reclame loc în lumea artelor.

Dacă activitatea noastră artistică va produce numai un grăunte de adevăr, lumea ne va observa și are să stea de vorbă cu noi, ca să ne putem afirma idiomiul.

Stabilirea adevărului însă trebuie să se facă cu multă băgare de seamă, căci nu toate ce par adevărate sunt aceleași în realitate; multe n'au decât apariția amăgitoare, altele au criteriul adevărului, le lipsește însă valoarea morală.

Artistul are să fie condus de un sentiment estetic, care să i determine fantasia, arătându-i ce poate și ce nu poate să reproducă. El are să examineze toate cu deamănuntul, să le supună unei critici riguroase și să nu ne dea decât rodul acestui studiu. Nu numai are dreptul acesta, dar i-se și impune. Intocmai cum în viață nu toți oamenii pot să fie primiți în o bună societate și nu toate faptele se pot reproduce în publicitate, căci bunul simț s'ar revolta: astfel și pe terenul artelor numai aceea se poate reprezenta, ce bunul gust aprobă.

Arta, ca răspânditoare a bunului gust nu se poate coborî în noroiu, — ci are să aredice la sine pe toți cei ce vin sub steagurile sale. Ridicarea aceasta se face prin propagarea eternului frumos a cărei temelie este — adevărul.

Vă salut, domnilor, și doamnelor! — Și deschid adunarea generală.

sărcinat să înlocuiască pe protopretorele Paris, dus în concediu.

Baronul Băffy în Arad. Duminecă baronul Băffy fostul prim ministru a părăsit în Arad, de unde a plecat luni dimineața la Monaca ca să presideze la adunarea generală a pădurarilor.

Manevre mari în jurul Lipovei. Miliția centrală în Lipova și jur-i-și ține Marți și Mercuri exercițiile finale. Patru regimente iau parte la lupta decisivă; cel din Arad 33 și regimentele 37, 39 și 61. Lupta se desfășură pe terenul între Făget și Lugoj. Manevrelor se sfârșesc în 14 l. crt.

Jertfele manevrelor. Se depeșază din Oradea-Mare: Manevrelor honveziilor ținute în jurul Tincei au secerat multe jertfe. Un fecior a fost rănit de locomotivă, ear unul a fost împușcat cu patron fără glonț și grav rănit. Sublocotenentul, *Szentiványi* József în urma căldurilor tropicale a fost lovit de apoplexie. Intre honvezi a izbucnit tifosul. Un fecior istovit de căldură s'a aruncat în Criș și s'a înecat. Voluntarul *Miris* s'a scldat asemenea în Criș, a fost însă luat de un vitez de apă și a început să se înecă. Un locotenent a sărit după dinsul, dar nu l-a putut scăpa. voluntarul s'a înecat.

Concertul d-nei Vladaia în Lipova. Măne seara se va ținea în Lipova în sala mare a hotelului, Archiducele Iosif concertul doamnei Vladaia.

Concertul promite a reuși splendid. Vrednicia artistă a mai concertat înainte cu vre-o câțiva ani în Lipova și de atunci a rămas neuitată. E ușor de înțeles de ce interesul ce se manifestă față de concertul de mâne-seară.

Tot măne după amiază la 4 ore lei ține despartământul „Asociațiunii” din Lipova adunarea sa generală.

Răbdarea hârtiei e mare și mai ales maculatura autorizată de la Sibiu nu alege în ce privește clientela sa. Astfel publică în numărul ei de ieri prosa insipidă a lui Scurtu care și la școala din Lipsca, își permite să fie tot așa de necuviincios precum fusese când de pildă pe di Daianu îl declarase *Efialtes*, ca după aceea, când „Efialtes” ajunge protopop, Scurtu să fie printre cei dintâi cari să-l felicite. Injurile lui Scurtu nu pot să atingă însă pe nimeni, întocmai după cum și laudele lui numai reputațiunilor usurpate pot fi adresate.

D'aceea ne dispensăm să ma perdem vremea discutând cu d'al de Scurtu, pe care în serios l'a luat cel mult Csicsó și Iercoșan.

Scufundarea vaporului Ferencz Josef. Vineri seara la orele 5 vaporul Ferencz Josef al Societății de navigațiune ungară, care face serviciul postal pentru stațiunile din susul Dunării, a plecat din portul Galați, cu posta și pasageri. Pe bord se imbarcase și 70 bulgari muncitori agricoli, cari se întorceau în patria lor. Vaporul era comandat de căpitanul de clasa I. Peligrini. Pe bord se încărcase și vre-o 20 mii chilograme de mărfuri, manufactură și coloniale. Pe la orele 2 noaptea vaporul a ajuns la podul de la Cerna-Vodă. În acelaș timp venea din susul Dunării și vaporul Radu Negru al N. F. R., care era comandat de căpitanul Mihail V. Maziliu. Acest vapor avea la remorcă niște șlepurî încărcate cu mărfuri, cu destinația pentru Brăila, Galați și alte porturi din josul Dunării. Prin dreptul portului Cerna-Vodă, vaporul Radu-Negru s'a ciocnit cu vaporul Ferencz Josef, atât de puternic, încât acesta din urmă, s'a ales cu o mare spărtură. Dl Peligrini, căpitanul vaporului Ferencz-Josef, văzând pericolul în care se află vaporul său, cerșă a-l aduce la mal, însă, deoarece spărtura era prea mare și apa începuse a intra în vapor i-a fost imposibil de a mai face vre-o mișcare. Imediat s'a dat alarma de ajutor și se lansă bărcile pentru salvarea pasagerilor. Lumea care se afla în vapor eși pe bord strigând după ajutor. Mai multe bărci sosiră la locul desastrului și începură a căra pasagerii din vapor pe șlepurî și pe vaporul Radu-Negru. Căderea vapoarelor a avut

loc pe la orele 2 și jum. noaptea. Se zice că pagubele cauzate de această ciocnire trec de jumătate milion de lei.

Sărbările dela Șipka. Ziarul „Ruski Invalid” spune că Țarul a însărcinat pe marele duce Nicolae Nicolaevici de a-l reprezenta la sărbările dela pasul Șipka. În urma ordinului primit dela Țarul Nicolae, generalul Kurpatkine, ministrul războiului al Rusiei, numeroși ofițeri superiori și deputați ai regimentelor care au combătut la pasul Șipka vor participa la sărbările date la pasul Șipka.

Un discurs al generalului André. Ministrul de războiu, generalul André, prezidând solemnitatea înăugarării monumentului, ridicat în memoria soldaților originari ai departamentului Loir et Garonne, ucși în războiul dela 1870, a zis în cursul discursului său de slavire a celor căzuți pe câmpul de onoare, „că certurile intestinale dintre francezi nu trebuie să facă pe străini de a crede, că ei nu s'ar putea înțelege între dînșii. Francezii vor proba, din contră, că la nevoie, toți știu să uite disensiunile, cari li împart și să meargă împreună, strâns uniți”.

Răscoală de țărani în Italia. Se depeșază din Roma: Eși în Candela vre-o 400 de muncitori au părăsit lucrul nefiind îndestulați cu plata. Din grevă s'a făcut răscoală. Gendarmeria s'a silit să-i liniștească, dar n'a succes. Muncitorii au atacat pe gendarmi, la ce aceștia au răspuns cu gloanțe, lăsând 5 morți și 10 răniți pe câmpul de luptă.

Rugăm pe stimații noștri abonenți - restanțieri să binevoiască a-și achita ce ne datorează. Facem jertfe ca să scoatem foaia și așteptăm ca abonenții să plătească și ei mai regulat.

Administrațiunea.

BIBLIOGRAFIE

Din „Liturgia bisericii ort. române” manual cu ilustrațiuni — pentru școale medii și populare, a eșit de sub tipar și se poate procura dela Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului”. Prețul unui exemplar 60 fieri plus porto postal 5 fieri.

Geografia comitatului Arad de Izvâțătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III și IV. ale școalelor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan:

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului” din Arad. Prețul 35 cr. (70 fl.), plus 10 fl. porto postal.

Stropi de rouă, un drăgălaș volum de poezii, de Elena din Ardeal. Prețul 1 cor. plus 5 fieri porto.

Se află de vânzare și la librăria W. Kraft în Sibiu.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

În cancelaria avocatului Dr. Nestor Opran din Săn-Miclăușul mare (Nagy-szentmiklós) se caută

835 3-3

un candidat de avocat cu bună praxă,

care se știe lucra independent. A se adresa direct către numitul avocat, comunicându-i și condițiile. Aplicarea se face numai decăt.

Intr'o bună familie română în Sibiu se primesc

BĂIEȚI sau FETIȚE

din provincie cari urmează la școală. Pe lângă limba germană și română se poate învăța și pianul.

Doritorii au a se adresa Administrației noastre.

808 17-

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

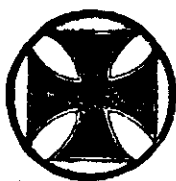
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udul în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afecționate, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurdărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât la Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6. folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4. folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

A apărut și se află de vânzare la administrația „Tribuna Poporului“ următoarele opuri:

Din „Biblioteca noastră“		„Poesii“, de Maria Cunțan	
Nr.	Titlu	Cor.	ai.
se află următoarele numere:			
Nr. 3-4	Versuri și proză, de G. Coșbuc	-56	
5	Fabule alese, de Gr. M. Alexandrescu	-28	
7	Intocmai, comedie franceză într'un act, de Zotti Hodoș	-28	
8-9	„Istoria Țiganilor“, de Octav E. Lecca	-56	
10	„Convorbiri pedagogice“ de E. Hodoș	-28	
11-12	„Cântece bănețene“, de E. Hodoș	-56	
13	„Cântece cătănești“, de E. Hodoș	-28	
18-22	Zotti Hodoș, „Poftă bună!“ Carte de bucate. Partea I.	1.40	
32-33	Zotti Hodoș, „Poftă bună!“ Carte de bucate. Partea II.	-56	
14	„Copiii de găsi“, snoave, legende, de G. Trăciunescu	-28	
15-17	„Numiri de localități“ cu mai multe ilustrațiuni, de Iosif Bălan	-34	
Alte scrieri diverse.			
„Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a a școlilor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobată de Ven. Consistor, ilustrată cu cărți geografice		-70	
„Lupta pentru drept“, de Dr. Rudolf Ihering, traducere de T. V. Păcățeanu		2.-	
„Judecătorile cu jurai“, de Teodor V. Păcățeanu		-80	
„Libertatea“, de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu		2.-	
„Principiile politice“, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. V. Păcățeanu		4.-	
„Caractere morale“, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov		2.50	
„Războiul pentru neasternare“, de G. Coșbuc		1.-	
„Povestea unei coroane de oțel“ de George Coșbuc		1.-	
„Vieritul“, de Petru Vancu		1.-	
„Teoria Dramei“, de Dr. Iosif Blaga		3.60	
„Juvenilia“, de Sextil Pușcariu		1.60	
„Pribeag“, de Ioan Iosif Șeopoi		1.50	
Instrucțiuni populare despre „atorizările și Drepturile purtătorului de dare“, edate de Wilhelm Niemandz		1.20	
„Ioan Botezătorul“, tragedie în 5 acte și un preludiv, tradusă de Il. Chendi și C. Sandu, după Hermann Sudermann		2.-	
Henric Ibsen „Zina Iavierei“, Epilog dramatic în 3 acte, traducere de Il. Chendi și C. Sandu		1.-	
„Zecă ani de mișcare“ literară în Transilvania 1890-1900 de Iliu Chendi		1.-	
■ La comandă să se mai adaugă de fiecare op 10 filerți spese postale. ■			
„Musa Someșană“, doine și cântece populare de Iuliu Butnariu Sălăuțanu		-30	
„Călătoriile în Rusia“ ale preotului bănățean Mihail Popovici, publicate de N. Iorga		-40	
„Vatra părsită“, de Ioan Slavici		1.50	
„Istoria literaturii române“ în secolul al VI-lea. Vol. I. și II., de N. Iorga		20.-	
„Mie Catechism“, de Silvestru M. Andreievici		-30	
„Monografia“ comunei bis. gr. ort. rom. a sfințel adorm. din cetatea Brașovului, de Bartolomeiu Baiulescu		4.-	
„Drepturile și datorile învățătorilor (învățătoarelor) români. Pentru învățătorii și învățătoarele române dela școlile populare, elementare, superioare și civile; pentru elevii și elevele dela preparandii și dela cursurile pentru asile de copii; pentru senate școlare (șcaune școlare, eforii) confesionale; pentru preoții, direcțiunii școlare, autorități bisericești, susținători de școale; pentru inspectorate confesionale diecesane și pentru antistii comunale. Pe temeiul legilor, regulamentelor, ordinațiilor, instrucțiilor, hotărârilor și deciziunilor principiare. Serisă și compusă de Dr. Mihail Szabó, inspector regesc al comitatului Torontal. Tradusă de Eugen Zasló, profesor		5.20	
„Amicul Poporului“, îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de Titu Vuiculescu, pretor		1.-	
„Clipe de repaus“ de Sorcovă. Un dragălaș volum de schițe și folie		2.-	
„Potpourri“. Practica cotidiană. — Ortografia noastră. — Despre numeri. — Bufanii și frățuții. — Sărutul. — Chestiuni culturale, de Gheorghe Jianu		1.-	
Din „Liturgia bisericii ortodoxe române“ pentru școlile medii și populare		-60	
„Din vremuri apuse“, de Iudita Secula n. Truța		1.-	
„Polieleeni“ cu pripelile și psalmii cei aleși ce se cântă la sărbătorile mari ce au Polieleu. Estras din cărțile bisericești prelucrat pe seama cântăreților de strană prin Antoniu Mișan, inv. în Sân-Miclăușul-Mare		-30	
„Tabele și Măsurile.“ Manual ajutător la învățatură de Antoniu Mișan, învățător în Sân-Miclăușul-Mare. Ediția III-a		-10	
„Almanahul“ societății „Petru Maior“ Budapesta 1901, cu conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. Plus 35 bani porto		4.-	
„Școlarul declamator“, versuri scrise și alese pentru școlarii și tinerii, cari delamează la examene, zile onomastice, la concerte etc. de Nicu Stejărei		-50	
„Stropi de rouă“, poesii, de Elena din Ardeal		1.-	

■ Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit. ■

Cu 1-a Septembrie

tinerimea din nou se adună la școle?

Cu prilegiul înscrierilor eu în fiecare an fac mare vânzare. În anul acesta însă — în urma îmbogățirii prăvăliei mele — contez la o circulație și mai mare, și din considerațiunea acésta mi-am provăzut prăvălia atât de bogat și cu atâția articoli, încât cutez s'o spun, că nici în capitală nu se poate presta mai mult.

Trebuințele tinerimei școlare:

Pentru băieți:			Pentru fete:		
Ghete	cu gumă	Cravate	Ghete	cu gumă	Camisoane
	de incopciat	Camisoane		de incopciat	Șorțe
	de Bergsteig	Umbrele		de Bergsteig	Haine de desubt
	Pălării, căciuli	Haine de desubt trico		Pălării	Umbrele
Cămeși gulere	Botoni pentru cămeși etc.				

Pentru școlarii peste tot:

Traiste pentru școlarii, table pentru cărți și musicalii, cureluțe pentru pachetarea cărților, notis-uri, calimare, tocuri pentru penițe, bricege, portofeluri, hârtie de epistole, perii de haine și pentru păr, peptene, săpunuri, burete (sponghii), perii de dinți, kalodon, mănuși de frotat, ștergare, kofere de mână și pentru călătorii, traiste pentru copiii din asile și numeroase alte articole.

Atențiunea deosebită. Traiste pentru școlarii în cel mai mare asortiment. Escelente străiți de pânză și de pele.

Prețuri ieftine din cale afară în toată privința.

Cu deosebire stimă

Prăvălia Porter Vilmos, Arad, Piața-Libertății.

Dup'o odiehnă întăritoare de două luni, copiii noștri din nou s'apucă de muncă serioasă. Băncile școlilor se umplu érași de tinerimea vieaie și-și vede de lucrul său o întregă ceată de școlarii a căror creștere și fericire sunt gândul nostru de căpetenie. Pe părinți îi așteaptă acum mulțime de cheltuieli. Haine noui. ghete, mulțime de cărți școlare, traiste pentru cărți, didactru și — numai Dumnezeu mai știe, câte și mai câte cheltuieli... Jertfim bucuroși pentru copiii noștri; însă fiecare părinte caută, întru cât se poate, să-și împutineze sarcinile. Și aceasta mai pe sus de toate o putem face prin cumpărări ieftine! Marele bazar al lui Porter Vilmos din piața „Szabadság“ e cunoscut de un atare isvor, care în sesonul cheltuielilor mari face părinților bune servicii prin ieftinătatea sa. Pentru acest scop se recomandă numita prăvălie cu adausul, că fiecare cumpărător poate avé de-acolo și un portret în mărime naturală.